

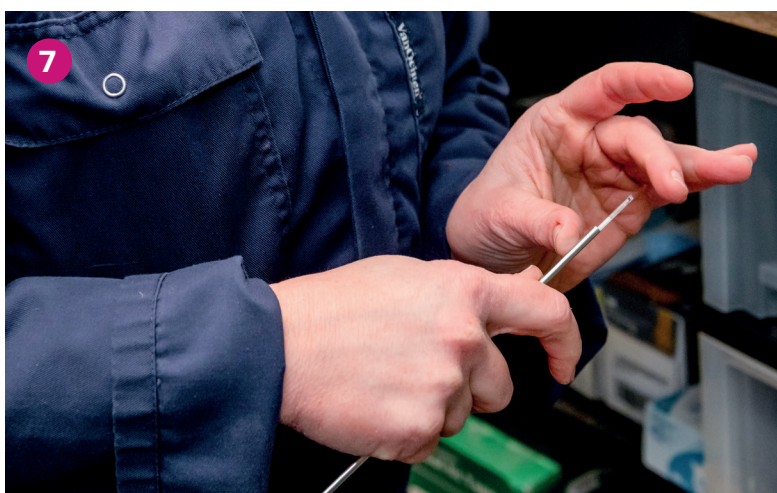
Zelf insemineren is een eitje

Nadat Yvonne de Regt in 1997 een inseminatiecursus had gedaan, werd meteen een stikstofvat aangeschaft. Samen met haar zus Marion melkt ze 170 koeien in het Brabantse Nispen. Yvonne is verantwoordelijk voor onder andere de fokkerij en het insemineren. In dit beeldverhaal laat de melkveehouder zien hoe het insemineren precies in zijn werk gaat.

TEKST GRIETJE DE VRIES

- 1 Sinds afgelopen november werkt Yvonne met de melkrobot. Sindsdien is het een stuk gemakkelijker geworden om de tochtige dieren op te merken. Via activiteitsmetingen pikt het systeem de tochtige koeien er zo uit. 'Voorheen moest ik de nummers altijd zelf onthouden als ik door de stal liep, dat hoeft nu niet meer', zegt Yvonne tevreden. Ze legt ook alvast de schets van het dier klaar.
- 2 Nu moet ze de koeien nog zelf opzoeken in de stal, maar zodra het separatiehok naast de robot voorzien is van boxen, hoeft Yvonne alleen nog naar de koe te gaan. In dit geval loopt de koe al in de buurt van het voerhek, dat komt goed uit bij het vastzetten.
- 3 Met een flinke schep brok zorgt Yvonne ervoor dat de koeien vast komen te staan aan het voerhek. Zo kan ze veilig de koe insemineren, zonder dat die kan weglopen of zonder dat andere koeien haar lastig kunnen vallen.
- 4 De koe staat klaar, Yvonne kan nu verder met insemineren. Ze zoekt eerst op welke stier uit het vat ze wil gebruiken. Daarna pakt ze een bakje water, dat precies 30 graden Celsius is.
- 5 Yvonne haalt het deksel van het stikstofvat en zoekt dan het goede rietje. In het vat zitten de verschillende spermarietjes op kleur en nummer gesorteerd. 'Het is handig om precies te weten welke kleur en welk nummer je nodig hebt, zodat je in één keer de goede kunt pakken', vindt ze, want het pakken van een rietje met een pincet is een priegelig werkje.
- 6 Het goede spermarietje verplaatst Yvonne direct naar het bakje water en terwijl dat een minuutje ligt te ontdooien, bereidt ze de pistolet voor. Dat is het apparaat waarmee de sperma in de baarmoeder wordt gebracht. 'Vanaf het moment dat het rietje ontdooit is, mag het nooit meer kouder worden dan 30 graden. Alleen maar warmer, richting de lichaamstemperatuur van de koe', vertelt ze, terwijl ze de pistolet met een doek in haar handen warm wrijft.
- 7 Nu de pistolet is opgewarmd, kan het rietje erin. De bovenkant van het rietje knipt ze open en ze doet een huls om de pistolet. Daarna verdwijnt de pistolet onder de overall op Yvonne's rug om hem op temperatuur te houden.
- 8 Achter de koe trekt Yvonne een handschoen aan, die ze voorziet van een goede dosis glijmiddel. Hierna brengt ze haar hand voorzichtig in het achterste van de koe. 'Nu is het een kwestie van voelen, je moet namelijk op zoek naar de baarmoedermond', legt ze uit.

Stressvrij insemineren

- 9 De zoektocht naar de baarmoedermond vraagt wel wat oefening, geeft de veehoudster aan, maar na 25 jaar ervaring is dat inmiddels een eitje. 'Zodra je die gevonden hebt, kun je door de darmwand heen je hand eromheen doen. Zo kun je goed voelen waar je straks de pistolet heen beweegt.'
- 10 Nu ze de baarmoedermond goed te pakken heeft, haalt ze de pistolet onder haar overall vandaan en brengt die naar binnen. Met de duim en wijsvinger van haar linkerhand voelt ze of de pistolet al door de cervix heen is. 'Je moet niet te ver doorduwen, dan ga je door naar de baarmoederhoorns. Die kun je beschadigen, maar ook weet je niet in welke van de twee hoorns de koe precies vruchtbaar is. Daarom spuit ik het sperma vlak na de baarmoedermond erin.'
- 11 De koe is nu geïnsemineerd en Yvonne gaat terug naar het kantoor-tje om op de schets aan te geven met welke stier, welk rietje en op welke datum de koe is geïnsemineerd. Dit voert ze ook in op de computer, zodat alle systemen op de hoogte zijn. Nu gaat ze door met de volgende koe of laat ze de dieren weer los. 'Het stelt eigenlijk helemaal niets voor, dat insemineren', concludeert Yvonne.

Om het beste resultaat te behalen moet de koe geen stress hebben op het moment van insemineren. 'Als een koe bijvoorbeeld helemaal alleen is wanneer ze geïnsemineerd moet worden, dan voelt ze zich niet fijn. De stresshormonen die ze dan aanmaakt, zitten de vruchtbaarheidshormonen in de weg en daarmee is de kans op bevruchting lager', vertelt Tiemen Korvemaker, veestapeladviseur bij CRV. 'Het is daarom goed ervoor te zorgen dat je altijd meerdere dieren tegelijk vastzet.' Als je niet zelf insemineert, maar een inseminator het werk laat doen, moet ook die stressvrij kunnen insemineren. 'Er gebeuren nog vaak ongelukken doordat een koe alleen is of niet is vastgezet, terwijl er andere koeien bij de te insemineren koe in de buurt loslopen. Door ervoor te zorgen dat de koe ontspannen is gesepareerd en vaststaat aan het voerhek, kan de inseminator vertrouwd en veilig insemineren. Dat geeft het beste resultaat', aldus Tiemen. 'Het liefst blijf je als veehouder in de buurt en als dat door de timing lastig is, kun je altijd met de inseminator bellen om een geschikt moment af te spreken.'

